

CD JAZZ

De meester ter ere
Chet Baker

In het digitale tijdperk is het minder van toepassing, maar velen weten nog wel dat hun handschrift goed te onderscheiden is van dat van anderen. In de muziek is dat ook zo. De individuele *sound* die solisten produceren, geldt zelfs zowat als hun persoonlijke handelsmerk. Ook bij jazzmuzikanten. Denken we maar aan de tenorsax van Sydney Bechet of de gitaar van Django Reinhardt.

De aparte trompetklanken van Chet Baker (1929-1988) lijken ons een perfect voorbeeld van onmiskenbare herkenbaarheid. Toch moeten we ons oordeel dringend bijstellen na beluistering van Stéphane Belmondo's jongste cd. Hij slaagt er in Bakers interpretatie van een aantal evergreens zeer te benaderen. Je zou zweren dat je Chet Baker loopjes hoort maken op trompet. Belmondo – geen familie van de acteur – gaat geen plagiaat. In de jaren 1980 nam de grote Amerikaanse jazztrompettist de jonge Franse muzikant in de arm en vuurde hem aan en gaf hem advies.

De twaalf nummers op deze verbluffende cd zijn dan ook een heuse hommage aan Chet Baker en roepen die trompetspeler en zanger, een exponent van de *coole* West Coast Jazz uit de jaren 1950, waarlijk levendig voor de geest. Baker was een man met grote muzikale kwaliteiten die ten onderging aan drugs, in aanraking kwam met zowel het gerecht als met de onderwereld en die in de nadagen van zijn carrière een onwaarschijnlijke comeback maakte in Europa. Hij stierf in 1988 na een val uit een hotelraam in Amsterdam.

Stéphane Belmondo is een kwarteeuw later duidelijk zijn leermeester nog niet vergeten. En hij slaagt er wonderwel in diens melodieuze, altijd wat melancholisch getinte speelwijze op te roepen. Wie tot in de details alles wil napluizen, zal wel hier en daar de verschillen horen tussen de originele opnames van de meester en de hedendaagse interpretatie van Belmondo en de zijnen. Dat is echter muggenzifterij. De *mood* is dezelfde en het hese, haast fluisterend stilstaan in verwondering en verwonding krijgt op deze cd een nieuwe glans. Een formidabele prestatie, uit liefde voor Chet. (JC)

Love for Chet, door Stéphane Belmondo (trompet), Jesse van Ruller (gitaar), Thomas Brammer (contrabas), met zang van Amin Bouker, Naïve Jazz (distributie harmonia mundi), NJ 625111, 20,50 euro.

CD KLASSIEK

Passie voor piano
Ludwig van Beethoven

De Canadese Angela Hewitt is een van meest befaamde hedendaagse vertolkers van Bachs pianomuziek. Voor Hyperion neemt ze echter al jarenlang de pianosonates van Ludwig van Beethoven op, telkens een album van drie of vier.

Beethoven componeerde tussen 1795 en 1822 tweëndertig pianosonates. Samen met zijn symfonieën vormen ze de kern van zijn oeuvre. Dirigent Hans von Bülow bestempelde ze als het 'Nieuwe Testament van de muziek'. Hij had een goede reden: ze openen een nieuw tijdperk.

Op dit album horen we er vier. De oudste dateert uit 1795, de jongste uit 1821, een kwarteeuw verschil dus waarin we alle evoluties van de componist kunnen beleven. In 1795 was Beethoven nog piepjong en had hij net zijn contrapuntstudies afgesloten.

De pianosonate in *As-groot*, opus 110, is een meesterwerk uit de latere jaren van de componist, die gekweld werd door doofheid en psychologische moeilijkheden. Kenners beschouwen het slot van het werk als een bijeenrapen van vertrouwen na ziekte en wanhoop. Beethoven verkent hier alle mogelijkheden van de piano, experimenteert met klanken en toont zich een meester van de fuga, een muzikale figuur die in zijn late werk een voornaam plaats inneemt. (EDS)

Ludwig van Beethoven, *Piano Sonatas Opera 2/2, 10/1, 78 & 110*, door Angela Hewitt (piano), Hyperion, CDA68086, 22,50 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Geestelijke clown
Daniel Goleman

Samen met paus Franciscus is ongetwijfeld de veertiende dalai lama een van de belangrijkste spirituele leiders van onze tijd. De onlangs tachtig geworden Tenzin Gyatso is de belangrijkste lama van het Tibetaanse boeddhisme en feitelijk het gezicht van het boeddhisme in de wereld.

BOEK ACTUALITEIT

Geopolitieke uitdaging
Dominique Moïsi

De mislukte aanslag op de Thalys tussen Brussel en Parijs drukte ons alweer met de neus op het terrorisme en is de zoveelste katalysator van de

De kracht van het goede is geen biografie van de man, want veel eerder een verkenning van wat de dalai lama onderricht over het 'goede leven' en hoe je dat in deze wereld kunt realiseren. Auteur is Daniel Goleman, een Joods-Amerikaans psycholoog en journalist, die zich een persoonlijke vriend van de Tibetaanse geestelijke mag noemen. Goleman introduceerde voor een breed publiek het begrip emotionele intelligentie, het idee dat de prestaties van mensen niet uitsluitend afhankelijk zijn van hun intelligentie (IQ), maar evenzeer van hun emoties.

De dalai lama komt tijdens conferenties vaak over als een mengvorm van wijze en clown. Hij grapt en plaagt. Dat komt ook in dit boek goed tot uiting. Zijn antwoorden zijn soms behoorlijk onbevangen en eenvoudig, bijvoorbeeld dat geld niet gelukkig maakt.

Interessant zijn de bladzijden over religie. De dalai lama her-

haalt voortdurend zijn respect voor alle religies. Toch wil hij 'voorbij' de religies denken, seculier, niet in de zin van niet-religieus, maar van inclusief. Ook niet-gelovigen kunnen zich immers herkennen in het mededogen.

Het boek lijkt dan ook gericht tot seculiere westerlingen. Amper te bespeuren in Golemans werk is echter een uitleg over het Tibetaanse boeddhisme, waarin een diep pessimisme schuilt. Volgens Boeddha is leven immers lijden. (EDS)

Daniel Goleman, *De kracht van het goede. De toekomstvisie van de dalai lama*, Ten Have, Utrecht, 2015, 285 blz., 17,99 euro, ISBN 978 90 2590 443 2.

angst voor een wereldwijd drama. De gebeurtenissen van dit voorjaar in Parijs noopten de Frans-Joodse hoogleraar internationale betrekkingen Dominique Moïsi tot een nieuwe versie van zijn *De geopolitiek van emotie* uit 2009.

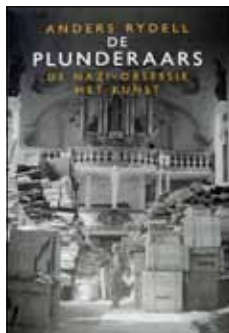
„Waar moeten we nu als Europeanen banger voor zijn: het Russische nationalisme, het door het Midden-Oosten geïnspireerde terrorisme, of nog dichterbij, het extreemrechtse of extreem-linkse populisme dat ons van binnenuit bedreigt?“, vraagt Dominique Moïsi zich af.

Oorspronkelijk schreef hij een analyse van het Israëlisch-Palestijnse conflict dat volgens hem drijft op angst en vernedering. Dat schema past hij nu toe op andere situaties, gedreven door de actualiteit. Hij wil de emoties in

de wereldpolitiek in kaart brengen. Interessant is dat hij de opkomende angst in Europa koppelt aan de tanende christelijke geloofsijver op het continent: „De situatie in de wereld lijkt nu op die van de vroege middeleeuwen in Europa na de ineenstorting van het Romeinse Rijk.“ Toch is de auteur een optimist. Volgens hem kunnen immers beheerste emoties leiden tot vrede en welvaart. (EDS)

Dominique Moïsi, *De geopolitiek van emotie*, Nieuw Amsterdam, Amsterdam, 2015, 268 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 4681 947 0.

BOEK CULTUUR

Roofkunst ontrafeld
Anders Rydell

Roofkunst is cultuurgoed dat niemand zich onder oorlogsomstandigheden wederrechtelijk toe-eigent. In de geschiedenis gebeurde dat onafgebroken. De Fransen bijvoorbeeld gingen aan de haal met het gros van de kunst uit Vlaamse kerken. Vooral de nazi's echter hadden een obsessie met kunst. Ze roofden in heel Europa meesterwerken, sloegen op basis van hun rassenwetten de kunstcollecties van Joden aan, maar kochten ook veel aan bij kunsthandelaars en op veilingen.

Eerste doel was de persoonlijke collectie van Hitler, bestaan-

de uit klassieke Duitse werken en topkunst uit het verleden. Die verzameling topwerken van westerse beeldende kunst zou haar plaats vinden in het op te richten *Führermuseum* in Linz, de zogenoemde *Linzer Sammlung*. De samenstelling van de collectie was een prioritair project, geleid door de directeur van het museum in Dresden. Een enorme kunstverzameling werd tijdens de oorlogsjaren opgeslagen in de zoutmijnen van Altaussee, Oostenrijk. In 1945 vonden Amerikaanse soldaten de collectie bij toeval terug. Onder de achtduizend kunstwerken aldaar bevonden zich ook *Het Lam Gods*, dat in 1940 door de Belgische regering in Zuid-Frankrijk in veiligheid was gebracht, en de *Brugse Madonna* van Michelangelo, die in de zomer van 1944 door de nazi's was geroofd.

In *De plunderaars* gaat Anders Rydell op zoek naar de wortels van de nazipassie voor kunst. Een bijzondere figuur in dat verhaal is rijksmaarschalk Hermann Göring die zijn residentie *Carinhall* onsystematisch volstopte met geroofde topstukken uit heel West-Europa. Göring vond in volle oorlog blijkbaar nog de tijd om naar Parijs te trekken om er 'inkopen' te doen.

Rydell onderzoekt niet enkel de geschiedenis van de roof, maar ook de naoorlogse handel in roofkunst en de gecompliceerde processen over de teruggave. We leren dat heel wat nog steeds niet geregeld is en pas de voorbije jaren vonden roemruchte processen plaats, zoals over een vrouwenportret van Gustav Klimt, beschouwd als Oostenrijks nationaal erfgoed, maar teruggegeven aan de familie van de eerste eigenaars en vervolgens geveild.

De plunderaars is een helder en toegankelijk geschreven boek dat aantoonde dat de nazikunstroof nog altijd actueel is. (EDS)

Anders Rydell, *De plunderaars. De nazi-obsessie met kunst*, Atlas/Contact, Amsterdam, 2015, 400 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 4502 781 4.